

CASHBACK (PARA İADESİ) SİSTEMİNİN İNTERNETTEN SATIŞ YAPAN SANAL MAĞAZALARDA UYGULANMASI

THE IMPLEMENTATION OF THE CASHBACK SYSTEM
IN VIRTUAL STORES THAT SELL ONLINE

Mustafa ŞEN*

ÖZ

İnternette para kazanma yöntemi olarak reklamı yapılan cashback sistemi, kelime anlamı olarak “para iadesi” veya “para üstü” ibarelerine karşılık gelmektedir. Söz konusu sistem müşteriler açısından esasen bir kazanma yöntemi olmayıp, harcanan paranın belli bir miktarının geri alınması veya para üstü elde edilmesi olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla cashback yöntemi özü itibarıyla bir indirim uygulamasıdır. İnternette satış yapan sanal mağazalar aracılığıyla kullanılan bu sistem giderek ülkemizde de yaygınlaşmaya başlamıştır. Cashback sistemini uygulayan internet sitelerinin para iade işlemlerine ait belge düzeni ve uygulamaları gereken vergisel faaliyetler hakkında yazımız içerisinde bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Cashback, Pazarlama, Online Alışveriş, Sanal Mağazacılık Sitesi, Abone Müşteri.

ABSTRACT

The cashback system that is advertised as a method of making money from the Internet corresponds to the words “refund of money” or “remainder of money”. The system in question is not a winning method in terms of customers, but it can be defined as the recovery of a certain amount of money or take certain amount of Money back in change. Therefore, the cashback method is essentially a discount implementation. This system, which is used through virtual stores that sell from the Internet, has become widespread in our country as well. In this article, we will be informed about the documentation of the websites that implement the cashback system and about the tax actions required to implement the refund procedures.

Keywords: Cashback, Marketing, Online Shopping, Virtual Merchandising Site, Subscriber Customer.

* Mali Hizmetler Uzmanı

M.G.T.: 11.06.2018 / M.K.T.: 13.08.2018

1- GİRİŞ

Fiziki bir mekân olmaksızın, alıcı ve satıcıları buluşturmak suretiyle internet ortamından satış gerçekleştirme yöntemine sanal mağazacılık denmektedir. Cashback ise Türkçe karşılığı olarak “para iadesi” anlamına gelmekte olup, sanal mağazacılık sisteminde kendine yer bulan bir uygulamadır. Cashback sistemi, online alışverişlerde ödenen paranın bir kısmının müşteriye geri iadesi mantığı üzerine kurulmuştur. Dolayısıyla Cashback bir para iade sistemidir. Bu sistemde alışveriş yapılan sanal mağazacılık sitesi, esas malı satan firmaya aracılık yaptığı için yapılan ödemeden bir kısmını müşteriye geri iade etmekte ve bu uygulama puan şeklinde veya gerçek para şeklinde yahut indirim şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmada, internet üzerinden alışveriş yapan kişilere Cashback şeklinde para iadesi ve özel indirimlerde bulunan sanal mağazaların söz konusu işlemlerinin belge düzeni boyutu incelenecektir.

2- CASHBACK (PARA İADESİ) SİSTEMİ

Para iadesi (ya da yurtdışında kullanılan adıyla Cashback) online alışveriş yaptıkça ilgili sitenin müşteriye para ödemesidir. Bu sistem “para iade siteleri”, bir başka deyişle sanal mağazalar üzerinden çalışmaktadır. Sanal mağaza, fiziksel bir mağaza donanımı olmaksızın ürün veya hizmetlerin bir internet sitesi aracılığıyla sergilenmesi ve çevrimiçi sipariş yöntemiyle satılmasıdır.

Cashback sistemi, reklam verenlerin sıkça tercih ettikleri, müşterilere avantajlı alışveriş hizmeti sunarken, marka bilinirliğini artıran pazarlama yöntemlerinden biridir. Cashback sisteminde sanal mağazaların yaptığı, müşteri ve satış sağlama karşılığında aldıkları komisyonları -kısmen ya da tamamen- paylaşmaktır. Böylece müşteriler alışveriş yapacakları siteye cashback siteleri üzerinden giderlerse, yaptıkları alışverişe göre farklı indirim oranlarında para iadesi kazanabilme imkânına sahip olurlar. Bu kapsamda müşteri alışveriş yapacağı siteye bu aracı siteler üzerinden gittiğinde yapılan alışverişe göre %1 den %50'lere kadar çıkabilen oranlarda satıcının bir gelir paylaşımı mümkün olabilmektedir. Sanal mağazalarda aldıkları bu komisyonu doğrudan para olarak ya da puan olarak kullanıcılarına vermekte ve böylelikle cashback sistemi kullanılmaktadır. Sisteme para iadesi adının konulmasının sebebi, söz konusu indirimin aslında gecikmeli bir indirim olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla müşteri önce paranın tamamını satıcıya ödemekte, para iadesi ise sonrasında verilmektedir. İadenin süresi, alınan malın hizmet ve kalitesine göre değişmektedir. Örneğin araba sigortası yapıldıysa sigorta şirketi poliçenin iptal olmayacağından emin olmak için onay vermeden önce poliçenin veya kanunların müşteriye tanıdığı iptal imkânı kadar bekler. Mesela birkaç ay sonrası için bir otel rezervasyonu yapıldıysa, para iadesi için müşterinin ilgili otelde konaklayıp o hizmeti tüketene kadar beklemesi gerekir.

Cashback sistemi müşterilerin önce bir cashback sitesine üye olmasıyla başlar. Para iadelerinin banka hesaplarına yatırılabilmesi için kullanıcılar, kayıt esnasında gerçek bilgilerini sisteme girerler. Üyelik işlemi tamamlandıktan sonra site üzerinden alışverişe başlayan kullanıcıların iade ödemeleri kayıt altına alınmaya başlar.

3- SANAL MAĞAZALARDA CASHBACK SİSTEMİNİN UYGULANMASININ GETİRDİĞİ YÜKÜMLÜLÜKLER

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6'ncı maddesinde, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safî kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı ve safi kurum

kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37'nci maddesinin birinci fıkrasında, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtilmiştir.

Ticari faaliyet bir tür emek-sermaye organizasyonuna dayanmakta olup, bir gerçek kişinin ticari kazanç açısından gelir vergisi mükellefi olması için faaliyetinin ticari bir organizasyona bağlı olarak yürütülmesi ve devamlılık arz etmesi gerekmektedir.

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında, kamu idare müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçilerin, maddede sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hükme bağlanmıştır.

Buna göre, alıcı ve satıcıları buluşturmak suretiyle faaliyet yürüten sanal mağazalar üzerinden, gerçek kişilerin anlaşmalı firmalardan yaptıkları alışverişler karşılığında nakit para iadesi şeklinde özel bir indirim uygulanması dolayısıyla alışveriş yapan kişilere iade edilen söz konusu ödemelerin Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinde sayılan ödemelerden olmaması nedeniyle, gelir vergisi kesintisi yapılması söz konusu değildir.

Bununla beraber, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat edici kâğıtlar" başlıklı 227'nci maddesinde, "*Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*" hükmüne yer verilmiş olup, söz konusu kayıtların ise aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden veya mezkûr Kanunun Maliye Bakanlığı'na verdiği yetkiye dayanılarak kullanma mecburiyeti getirilen belgelerden herhangi biri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun;

- 229 uncu maddesinde faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari bir vesika olduğu,
- 231 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı,
- 232 inci maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak mecburiyetinde oldukları,
- 234 üncü maddesinde, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa yaptıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmünde olduğu

Hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, fatura yapılan iş veya satılan emtia karşılığında düzenlenen ve işi yapan veya emtiayı satan tüccar tarafından müşteriye verilen bir ticari vesika mahiyetindedir.

Buna göre, sanal mağazalar aracı kılınarak yapılan alışverişlerde iadeye konu olan tutar, malı satan veya hizmeti sunan tarafından verilen komisyon tutarıdır. Bu nedenle, müşterilerin yaptığı alışveriş karşılığında kazandıkları bir indirim söz konusu olmayıp, sanal mağazalar üzerinden alışveriş etme karşılığında talep edebilecekleri bir tutar söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, sanal mağazalar tarafından abonelerin sisteme üye iş yerlerinden alışveriş yapmaları dolayısıyla sağlanan “para iadesi” işlemine ilişkin olarak;

- Sanal mağazalar tarafından abone müşterilere iletmek üzere üye iş yerlerinden tahsil edilen “para iadesi tutarları” (komisyon) için söz konusu tutarın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği tarihten itibaren 7 gün içinde ilgili üye iş yeri adına fatura düzenlenmesi,
- Üye iş yerlerinden abonelere iletmek üzere tahsil edilen tutarın abonelere iadesinde, iade alacak kişinin nihai tüketici olması halinde sanal mağazalar tarafından gider pusulası, vergi mükellefi olması halinde ise bu mükellefler tarafından sanal mağazalar adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, abone olan müşterilere yapılan söz konusu ödemelerin, mevcut durumda, Vergi Usul Kanunu kapsamında, ödemeye aracılık eden bankalar tarafından düzenlenen dekont ve/veya banka ekstreleri ile tevsik edilmesi mümkün bulunmamakta olup, belge düzeni hususunda yukarıda belirtilen çerçevede işlem tesis edilmesi icap etmektedir. Aksi halde, mezkûr Kanunun ilgili ceza hükümleri doğrultusunda işlem tesis edileceği tabiidir.

4- SONUÇ

Cashback, online alışveriş yaptıkça ilgili sitenin müşteriye para ödemesidir. Cashback sistemi, reklam verenlerin sıkça tercih ettikleri, müşterilere avantajlı alışveriş hizmeti sunarken, marka bilinirliğini artıran pazarlama yöntemlerinden biridir. Cashback siteminde sanal mağazaların yaptığı, müşteri ve satış sağlama karşılığında aldıkları komisyonları paylaşmaktır.

Sanal mağazalar üzerinden, gerçek kişilerin anlaşmalı firmalardan yaptıkları alışverişler karşılığında nakit para iadesi şeklinde özel bir indirim uygulanması dolayısıyla alışveriş yapan kişilere iade edilen söz konusu ödemelerin Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan ödemelerden olmaması nedeniyle, gelir vergisi kesintisi yapılması söz konusu değildir.

Sanal mağazalar tarafından abone müşterilere iletmek üzere üye iş yerlerinden tahsil edilen “para iadesi tutarları” (komisyon) için söz konusu tutarın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği tarihten itibaren 7 gün içinde ilgili üye iş yeri adına fatura düzenlenmesi ve üye iş yerlerinden abonelere iletmek üzere tahsil edilen tutarın abonelere iadesinde, iade alacak kişinin nihai tüketici olması halinde sanal mağazalar tarafından gider pusulası, vergi mükellefi olması halinde ise bu mükellefler tarafından sanal mağazalar adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan, abone olan müşterilere yapılan söz konusu ödemelerin, mevcut durumda, Vergi Usul Kanunu kapsamında, ödemeye aracılık eden bankalar tarafından düzenlenen dekont ve/veya banka ekstreleri ile tevsik edilmesi mümkün bulunmamakta olup, belge düzeni hususunda yukarıda belirtilen çerçevede işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu